

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM

Igazságügyi Felügyeleti Főosztály

Iktatószám: XX-IFFO/30/ 8 /2019.

Szaniszló Csaba úr részére,

kmt+request-12143-44d0fb45@kimittud.org

Tisztelt Uram!

„Közérdeklődés Közérdeklődés adat igénylés – Pszichológus szakértőkkel kapcsolatos információs igény” tárgyú, 2019. január 16. napján kelt, elektronikus úton megküldött megkeresésével kapcsolatban – az Ön által feltett kérdéseket is feltüntetve – az alábbiakról tájékoztatom. Jelzem, hogy tájékoztatásom kizárólag a kimittud.atlatszo.hu weboldalon kerül feltöltésre, tekintettel arra, hogy elérhetőségi címet nem adott meg a levelében.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 26. § (1) bekezdése alapján „az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek (a továbbiakban együtt: közfeladatot ellátó szerv) lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdeklődés adatot és közérdeklődés nyilvános adatot - az e törvényben meghatározott kivételekkel - erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse”.

Az Infotv. 3. § 5. pontja szerint „közérdeklődés adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat”.

Az Infotv. 3. § 6. pontja alapján „közérdeklődés nyilvános adat: a közérdeklődés adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdeklődés elrendeli”.

Tájékoztatom, hogy az Ön által feltett kérdések a fentiek alapján nem az Igazságügyi Minisztérium, mint igazságügyi szakértői névjegyzéket vezető hatóság kezelésében lévő közérdeklődés vagy közérdeklődés nyilvános adatokra vonatkoznak, hanem jogszabályok értelmezéséről kért tájékoztatást.

1. **„Kérem, szíveskedjen elektronikusan tájékoztatni arról, hogy a szakértői törvény 45.§-ának (4) bekezdése b) pontja alapján az igazságügyi pszichológia körébe tartozó klinikai szakpszichológus köteles-e jelezni kirendelésekor, hogy felnőtt vagy gyermek szakismeretekkel rendelkezik?”**

2. **„Ha nem rendelkezik a klinikai felnőtt szakpszichológus gyermek vizsgálatára szakismerettel, tapasztalattal illetve működési engedéllyel köteles-e jelezni a kirendelő hatósággal, hogy a feltett kérdések megválaszolása egészben vagy részben nem tartozik azon szakismeretei körébe, amelyekben a szakértő a rá irányadó szabályok szerint jogosult eljárni?”**

Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 5. § (4) bekezdése alapján az igazságügyi szakértő, igazságügyi szakértői tevékenység folytatására a névjegyzékbe történő felvétellel és az igazságügyi szakértői eskü letételével válik jogosulttá. A szakismeret, szakmai tapasztalat meglétét a névjegyzékbe való felvétel során az egyes szakterületekre irányadó jogszabályi előírások alapján ellenőrzi a névjegyzéket vezető hatóság, ezért egy adott szakterületre csak olyan szakértő kerülhet felvételre, aki a jogszabályban előírt képesítéssel és szakmai gyakorlati idővel rendelkezik. Az az igazságügyi szakértő pedig, aki valamely szakterületre bejegyzésre kerül, azon szakterületen a szakértői névjegyzékből való törléséig önálló igazságügyi szakértőként jogosult szakértői tevékenység végzésére, így különösen a szakvéleményhez szükséges vizsgálatok elvégzésére, a szakvélemény előkészítésére, elkészítésére és annak előterjesztésére.

A személy vizsgálatával járó igazságügyi szakértői tevékenység esetében a vizsgálandó személyi kör tekintetében, az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendeletben (a továbbiakban: Iszr.) meghatározott szakterület megnevezése (pl.: gyermeksebészet, gyermek- és ifjúsági pszichiátria, klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia) az irányadó. Emellett a személy szakértői vizsgálatára vonatkozó szabályokat, illetve az egyes szakkérdésekben alkalmazandó szakértői vizsgálatok típusát és azok részletszabályait az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet (a továbbiakban: Működési rendelet) tartalmazza.

Az Iszr. alapján a „*klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia*” elnevezésű szakterületen mind a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológia, mind a klinikai és mentálhigiéniai gyermek és ifjúsági szakpszichológia szakvizsga elfogadott, ezért az eljáró igazságügyi szakértőnek a Szaktv. 45. § (4) bekezdés b) pontja alapján nem áll fenn a kirendelés visszautasítására vonatkozó jelzési kötelezettsége a megkeresésekben felvetett esetekben, mivel a „*klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia*” elnevezésű szakterületre bejegyzett igazságügyi szakértő mindkét korosztály tekintetében végezhet igazságügyi szakértői tevékenységet. A Működési rendelet kizárólag a 19/A. § (3) bekezdésében – a fiatalok terhelte belátási képességének büntetőeljárás során történő vizsgálatához – írja elő kötelező jelleggel klinikai és mentálhigiéniai gyermek szakpszichológusi, vagy ezzel egyenértékű szakvizsgálattal rendelkező szakértő alkalmazását, így kizárólag ezen vizsgálat elvégzésére való kirendelés esetén köteles az igazságügyi szakértő jelezni, ha nem rendelkezik klinikai és mentálhigiéniai gyermek szakpszichológusi, vagy ezzel egyenértékű szakvizsgálattal.

Egyéb esetekben a Működési rendelet lehetőséget ad arra, hogy a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia vizsgálatot mind a felnőtt, mind pedig a gyermek szakvizsgálattal rendelkező igazságügyi pszichológus szakértő lefolytassa, függetlenül a szakkérdések korosztályra irányultságától. Amennyiben kizárólag az egyik korosztály vizsgálatára irányul a szakkérdés, úgy lehetőség van az annak megfelelő szakvizsgálattal rendelkező igazságügyi szakértő kirendelésére, illetve a felek részéről annak indítványozására is. Tekintettel arra, hogy nyilvános adatként találhatóak meg az igazságügyi szakértő végzettségére, egyéb szakmai képesítésére, illetve minősítésére vonatkozó adatok, így az is látható, hogy milyen típusú szakvizsgálattal (felnőtt vagy gyermek) rendelkezik a szakértő.

Az egyik korosztály tekintetében fennálló szakmai gyakorlat, valamint működési nyilvántartásában való szereplés hiányát szintén nem köteles közölni a hatósággal a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia szakterületre bejegyzett és kizárólag a másik korosztályra vonatkozó szakvizsgával rendelkező igazságügyi szakértő, tekintettel arra, hogy ezzel kapcsolatos jelzési kötelezettséget nem írnak elő a hatályos jogszabályok.

A kirendelés „visszautasítására” vonatkozó jelzési kötelezettség hiánya azonban nem jelenti azt, hogy az adott igazságügyi szakértő akár a Szaktv. 45. § (4) bekezdés *b*) pont alapján ne utasíthatná vissza a kirendelést, ha a szakmai megítélése alapján nem tud a feltett szakkérdésre megfelelő választ adni. E döntésével kapcsolatban az igazságügyi szakértőt a Szaktv. 93. § (1) bekezdésének megfelelően fegyelmi felelősség terheli. Bejelentőként az igazságügyi szakértő eljárásával érintett, az alapeljárásban részt vevő személy nyújthat be kérelmet fegyelmi eljárás kezdeményezése iránt, amelyet a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara (a továbbiakban: Kamara) fegyelmi bizottságánál kell előterjeszteni, a Szaktv. 106. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott tartalmi elemekkel és mellékletekkel.

A *klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia* szakterületre bejegyzett igazságügyi szakértők Állami Egészségügyi Ellátó Központ által vezetett egészségügyi dolgozók működési nyilvántartásában való szereplésével kapcsolatosan tájékoztatom továbbá, hogy az Iszr. 2014. január 1-jétől írta elő a névjegyzékbe való felvétel feltételeként az egészségügyi dolgozók működési nyilvántartásában való szereplést, az erre a szakterületre 2014. január 1. napját megelőzően felvett személyek tekintetében pedig csak 2014. július 1. napjától kellett alkalmazni. 2014. január 1. napjától tehát már csak olyan személyek kerülhettek felvételre *klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia* szakterületre, akik érvényes működési nyilvántartással is rendelkeztek a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológia vagy a klinikai és mentálhigiéniai gyermek és ifjúsági szakpszichológia szakvizsga tekintetében, a korábban felvett szakértőknek pedig 2014. július 1. napjáig kellett teljesíteni ezt a feltételt.

A névjegyzéket vezető hatóság hatósági ellenőrzés keretében vizsgálhatja azt, hogy a névjegyzékbe való felvétel feltételei utóbb megszűntek-e. Amennyiben megállapításra kerül, hogy a *klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia* szakterületre bejegyzett igazságügyi szakértő nem rendelkezik érvényes működési nyilvántartással, a Szaktv. 13. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján törlésre kerülhet az igazságügyi szakértői névjegyzékből. Fontos azonban kiemelni, hogy az igazságügyi szakértő szakértői tevékenység végzésére való jogosultsága a bejegyzett szakterületén mindaddig fennáll, amíg az törlésre nem kerül a névjegyzékből. Tájékoztatom továbbá, hogy az érvényes működési nyilvántartással kapcsolatos jogszabályi kötelezettség nem teljesítése miatt fegyelmi eljárás is kezdeményezhető az igazságügyi szakértővel szemben.

3. *„Amennyiben szakismeret hiányába torz szakvéleményt ad a pszichológus, melyik az a szakmai fórum ahol ez vizsgálható, visszaellenőrizhető, ugyanakkor felelős-e az okozott kárért?”*

A hatályos jogszabályok alapján nem létezik a szakértői vélemények felülvizsgálatát ellátó testület. **Az igazságügyi szakértői vélemények megalapozottságáról, elfogadásáról elsősorban a kirendelő szerv (hatóság, bíróság) jogosult dönteni.** A szakvéleménnyel szembeni kifogások a közigazgatási hatósági eljárás és a peres eljárás szakaszaiban több módon is előterjeszthetőek (pl.: új szakértő kirendelése kérhető, a szakvélemény tartalma a fellebbezésben kifogásolható). Az igazságügyi szakértők szakértői tevékenységével kapcsolatban **panasz tehető, továbbá fegyelmi vagy etikai eljárás kezdeményezhető velük szemben a Kamaránál,** kártérítési felelősségükre pedig a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben foglaltak az irányadóak.

4. „A pszichológus szakértői véleményben kell-e rögzíteni a leletet? (tesztmutatók, vizsgálati módszerek, pszichodiagnosztikai adatok)”

A szakvélemény kötelező tartalmi elemeit érintően a Szaktv. 47. § (4) bekezdése Működési rendelet 10. § (1) bekezdése ad iránymutatást. A Szaktv. 47. § (4) bekezdése a) pontja, valamint a Működési rendelet 10. § (1) bekezdés a) pontja a szakvélemény kötelező tartalmi elemei között a leletet és a vizsgálati módszer rövid ismertetését is említi. A Szaktv. az értelmező rendelkezéseinél pedig konkrétan megadja a lelet fogalmának meghatározását is. A Szaktv. 2. § 12. pontja értelmében „lelet: a szakvélemény részét képező tartalmi egység, amely a vizsgálat tárgyára, a vizsgálati eljárásokra és eszközökre, valamint a vizsgálat tárgyában bekövetkezett változásokra vonatkozó adatok összességét tartalmazza.” Tekintettel arra, hogy a hivatkozott rendelkezések általános jelleggel irányadóak a szakvéleményekre, ezért a pszichológus szakértői véleményben kötelező a lelet és a vizsgálati módszer rögzítése.

A klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálatra vonatkozóan továbbá a Működési rendelet 20/A. és 20/B §-ai tartalmazznak részletszabályokat. A Működési rendelet 20/A. § (2) bekezdése alapján a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálat során a szakértő a kirendelőtől kapott, az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló törvény alapján általa beszerzett, valamint a vizsgálata során keletkezett adatok alapján készíti el a szakvéleményét. A Működési rendelet 20/A. § (4) bekezdése alapján továbbá a szakértő a vizsgálat során jegyzőkönyvet készít. Nem kötelező a szó szerinti jegyzőkönyv készítése. Az exploráció során a jegyzőkönyvben felvett adatok nem minősülnek a szakvélemény szempontjából tényadatnak, azok a pszichodiagnosztikai vizsgálatok általános eredményeinek konkretizálásában segítenek.

A Működési rendelet 20/B § (5) bekezdése továbbá rögzíti, hogy a szakértő a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálat során keletkezett adatok megőrzése során az igazságügyi szakértőkről szóló törvény, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény alapján jár el. A vizsgálat során keletkezett adatokat pedig csak a törvény által arra feljogosított személy - így különösen az ügyben kirendelt másik szakértő - ismerheti meg.

Végezetül tájékoztatom, hogy az Alkotmánybíróság 60/1992. (XI. 17.) AB határozatára tekintettel az Igazságügyi Minisztériumnak a jogszabályok értelmezése tárgyában kiadott állásfoglalásai nem kötelező erejűek, hanem tájékoztató jellegűek, azok az egyedi ügyben eljáró bíróságokat, hatóságokat nem kötik.

Kérem tájékoztatásom szíves tudomásulvételét.

Budapest, 2019. február „21”.

dr. Sembery-Sugár Hajnalka
főosztályvezető

